

Gedachten bij "WAR POEMS" van Thomas Hardy

" And what of logic or of truth appears
In tacking " Anno Domini " to the years? "

Als men de War Poems van Thomas Hardy ter hand neemt, ervaart men deze in eerste instantie als verhalende epische poëzie; en als het bij lezen blijft heeft men aan die indruk wel voldoende. Moet men echter creatief opnemen en er een zeg maar nieuw, nu muzikaal gedicht van maken, dan groeit een ander proces in je, waarbij de potentie van de verzen telkens nieuwe ruimte krijgt, die steeds dieper wijzen gaat naar de verborgen, allicht mysterieuze aard van het geheel. Dan gaan er tegenstellingen opdoemen die weer wonderlijk ineenvouwen: verheerlijkingen die het niet zijn, cynische vernederingen, sleutelgedachten naar donkerder ruimten, scheuren in eenheid, protest onder berusting. In het citaat van de aanhef hierboven klinkt zo'n allesomvattende ervaring als een schreeuw ten hemel om iets dat op zich goed lijkt, de verscheurdheid van kerst en nieuwjaarskaarten te midden van ellende. Kan het "Puer natus est nobis" met het "Ecce lignum crucis" ineengaan? Moet het? De telkens meer veranderende metamorfose houdt een starre en onbewogen kern: het kwaad, de oorlog!. Een grof of een verfijnd waarom, een onverbiddelijk of beredeneerd waarom, een politiek of hebzuchtig waarom, een oud en een nieuw waarom! Schimmen uit ver of minder verleden duiken op, bewonderd, veroordeeld, kritisch benaderd, magisch tentoongesteld, spottend geensceneerd. Vespasianus, Galliers, Nelson, een naïeve kolonel uit kort verleden, een gesneuvelde tamboer uit het vreedzame engelse land onder een vreemde onwezenlijke sterrenhemel. Geen wonder dat alles uitpakt in het grote protest tegen de zich telkens anders vermommende Battle-God, die het mensdom steeds verziekt : no more!!

De gespletenheid van de mens in de spanning goed en kwaad, oorlog en vrede, eerlijkheid en onrecht was er tot 1899, zal er zijn tot 1999 en tot wanneer dan ook. Dat is de enorme slagschaduw achter de woorden van deze poëzie. Wie in deze muziek die gespletenheid van het spanningsgeheel, die dissonantie in consonantie, die schrijnende klacht om het goede, dat onvruchtbaar protest hoort, begrijpt het proces van woord naar creatie om deze War Poems. Het is het gevecht om de vrede.

Mathieu Dijker